

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1436/23-T

Název	Základní škola H. Sienkiewicze s polským jazykem vyučovacím Jablunkov, příspěvková organizace
Sídlo	Školní 438, 739 91 Jablunkov
E-mail	pzs@jablunkov.cz
IČO	70640076
Identifikátor	650016351
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Urszula Czudek
Zřizovatel	město Jablunkov
Místa inspekční činnosti	Školní 438, 739 91 Jablunkov Dolní Lomná 70, 739 91 Dolní Lomná
Inspekční činnost na místě	8. 6. 2023 – 9. 6. 2023 a 14. 6. 2023 – 16. 6. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola H. Sienkiewicze s polským jazykem vyučovacím Jablunkov, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny.

Škola má dvě místa poskytovaného vzdělávání – Školní 438, Jablunkov a Dolní Lomná 70. K termínu inspekční činnosti se na pracovišti v Jablunkově vzdělávalo v 16 třídách prvního až devátého ročníku 286 žáků. Na pracovišti v Dolní Lomné se v jedné třídě se spojenými ročníky prvního stupně vzdělávalo celkem 15 žáků. Od poslední inspekční činnosti ve školním roce 2015/2016 se počet žáků navýšil. Škola eviduje 33 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tři z nich jsou vzděláváni, na základě doporučení školního poradenského pracoviště, podle individuálního vzdělávacího plánu. K zájmovému vzdělávání bylo ve čtyřech odděleních školní družiny zapsáno 87 žáků prvního stupně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vykonává funkci od roku 2009. Organizační struktura, vymezení kompetencí tří zástupců ředitelky a vedoucí vychovatelky školní družiny i delegování úkolů na jednotlivé pracovníky je funkční a odpovídá potřebám školy. Ředitelka školy stanovila koncepční cíle, které vychází z vlastní analýzy školy, jsou reálné a odráží se v činnosti školy. Naplněnou prioritou ve školním roce 2022/2023 byl rozvoj čtenářské gramotnosti a nastavení podpory nadaných žáků.

Hospitační činnost vedení školy je prováděna průběžně a v dostatečné míře. Pedagogům je poskytována účinná zpětná vazba na kvalitu výuky, v rámci které je vytvářen rovněž prostor pro jejich sebereflexi. Spolupráce pedagogů je účelně zaměřena nejen na záležitosti organizačního charakteru, nýbrž i na proces výuky a v potřebné míře i na vzdělávací výsledky žáků. Učitelé sdílejí materiály k výuce, vyměňují si informace o žácích a o metodách a formách výuky. K profesnímu rozvoji pedagogů přispívá realizace vzájemných hospitací k inspiraci ve využití efektivních výukových strategií, sjednocení pedagogických postupů i klasifikace. Účelně je ve škole nastaven harmonogram práce se začínajícími učiteli. Ředitelka školy vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je plánováno s ohledem na současné potřeby školy a v dostatečné míře zohledňuje i potřeby a zájmy vyučujících. Zkušenosti z absolvovaných vzdělávacích akcí si učitelé předávají v příslušných metodických orgánech. Získané dovednosti v oblasti metod a forem výuky, kritického myšlení a rozvoje gramotností byly ve sledované výuce účelně uplatněny. Ředitelka školy se pravidelně účastní zasedání školské rady, spolupracuje se zákonnými zástupci žáků ve výboru Matice školské, setkává se se zástupci školního parlamentu k projednání žakovských námětů a připomínek. Při inspekční činnosti bylo zaznamenáno mírně negativní posuzování některých aspektů vztahů mezi jednotlivými účastníky vzdělávání.

Školní poradenské pracoviště poskytuje žákům i zákonným zástupcům poradenské a konzultační služby a pedagogům metodickou podporu při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a při průběžné práci s žáky s výukovými a výchovnými obtížemi. Do vzdělávání žáků se pozitivně promítá dlouhodobá aktivní spolupráce s různými organizacemi a institucemi, spádovými malotřídními školami a mateřskými školami v Jablunkově a Dolní Lomné. Pozitivní vliv na zlepšování kvality vzdělávání má aktivní účast školy v četných projektových aktivitách, které umožňují např. rozvoj čtenářství, kritického myšlení a psaní včetně výměny zkušeností a vzájemné reflexe v rámci otevřených hodin s pedagogy dalších základních škol v Moravskoslezském kraji. Škola se

podílí na vytvoření výukových materiálů v polském jazyce zaměřených na novodobé dějiny a na jejich následném ověření ve výuce. Účast školy v projektech umožnila i mobilitu žáků a zlepšování jejich jazykových dovedností a metodickou podporu a vzdělávání pedagogů v práci s nadanými žáky. Finanční prostředky z projektových aktivit škola získala a využila např. na zřízení funkce školního asistenta a speciálního pedagoga, doučování žáků, zapojení odborníka do výuky, činnost čtenářského a badatelského klubu a realizaci projektového dne ve školní družině.

Prostorové a materiální podmínky školy odpovídají potřebám realizovaných školních vzdělávacích programů v základním i zájmovém vzdělávání, od poslední inspekční činnosti se jejich stav průběžně zlepšuje. Byly zřízeny odborné učebny pro výuku cizích jazyků, fyziky, přírodovědy a mobilní počítačová učebna. Třídy jsou průběžně dovybavovány didaktickou technikou. Došlo k rekonstrukci povrchu školního hřiště a šaten. Ve škole vznikly relaxační zóny pro žáky s čtenářským koutkem, pingpongovými stoly a senzomotorickými pomůckami. V průběhu inspekční činnosti byly prostory školy, učebny i jejich vybavení účelně využívány.

Vedení školy provádí analýzu úrazovosti, žáci jsou i opakovaně seznamováni s pravidly bezpečného chování a ochrany zdraví při vzdělávání a souvisejících aktivitách. Přesto je úrazovost žáků na zvýšené úrovni, k úrazům dochází převážně při sportovních a pohybových aktivitách. Stravování žáků je zajištěno v budově školy ve školní jídelně – výdejně patřící jinému právnímu subjektu. Škola získává finanční podporu na dotované stravování, pro vytváření zdravých stravovacích návyků je zapojena do programů zdravé výživy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání byl sledován hospitacemi v obou místech poskytovaného vzdělávání. Společným znakem sledované výuky na obou stupních základní školy bylo pozitivní klima spočívající ve vstřícném vztahu učitelů k žákům. Vzdělávání se vyznačovalo uplatňováním širokého spektra metod a forem práce, které umožňovaly vysokou míru aktivního zapojení žáků do výuky. Jednotlivé činnosti na sebe vhodně navazovaly a byly optimálně časově rozvržené. K udržení zájmu a pozornosti žáků zejména v nižších ročnících přispívalo vhodné zařazování relaxačních prvků, her i pohybových aktivit. Frontální výuka byla účelně propojena s prací žáků ve dvojici nebo skupině, která podporovala spolupráci i předávání zkušeností žáků a rozvíjela jejich schopnost pracovat v týmu. Ve většině sledované výuky byla zařazována také samostatná práce k upevnění a ověření osvojených znalostí.

Velký důraz byl v průběhu vzdělávání kladen na rozvoj čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti a praktických dovedností. Ve výuce polského a českého jazyka byli žáci prvního ročníku vedeni k nácviu správného psaní a čtení, efektivně je ve výuce uplatňována metoda splyvavého čtení „Sfumato“. Ve vyšších ročnících byla pomocí nástrojů kritického myšlení podporována čtenářská gramotnost s důrazem na porozumění významu a obsahu přečteného textu. Při práci s textem byla u žáků rozvíjena jejich samostatnost, tvořivost a představitost. Výuka matematiky založená na prvním stupni na metodě profesora Hejného podněcovala zájem a aktivitu žáků. Prostřednictvím standardních i netradičních úloh byly účinně upevňovány získané vědomosti. Žáci prokazovali dobrou orientaci v předkládaných problémech, samostatnost a schopnost hledat různá řešení a pracovat s chybou. Vzdělávání v cizích jazycích rozvíjelo produktivní i receptivní dovednosti žáků. Vhodně byly podporovány řečové projevy žáků i interakce.

Efektivitu sledované výuky zvyšovala na obou stupních základní školy cílená práce s chybou, využití mezipředmětových vztahů, propojení učiva s reálnými situacemi

i vlastními zkušenostmi žáků a s příklady praktického využití získaných poznatků a dovedností. Žáci byli vedeni k samostatné práci s informacemi z různých zdrojů. Optimálně byly využity příležitosti pro podporu sounáležitosti žáků s regionem a formování postojů žáků. Průběžně byl veden dialog mezi učitelem a žáky, byly vytvářeny podmínky pro vyjádření vlastního názoru žáků, argumentaci a diskuzi. Účelně byly při vzdělávání využívány názorné pomůcky, didaktická technika, výukové aplikace, pracovní listy, materiály vytvářené učiteli a různé typy úloh včetně problémových.

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami učitelé respektovali jejich obtíže, poskytovali jim potřebný čas pro plnění úkolů a v případě potřeby individuální pomoc. Funkčně byla nastavena spolupráce učitelů a asistentů pedagoga. Podle svých možností byli žáci zapojováni do společných aktivit ve třídě.

Ve většině sledované výuky pracovali žáci i přes rozdílné individuální vzdělávací možnosti na stejných úkolech. Nebyly vytvářeny příležitosti pro volbu úloh s rozdílnou mírou obtížnosti samotnými žáky. Společným nedostatkem bylo rovněž pouze sporadické stanovení konkrétních vzdělávacích cílů pro žáky tak, aby bylo možné jejich následné efektivní vyhodnocení.

Skladba činností v zájmovém vzdělávání ve školní družině byla promyšlená a optimálně časově vyvážená. Důraz byl kladen na relaxaci žáků po vyučování i účelné využití volného času, ve vysoké míře byly zařazovány aktivity ve venkovním prostředí. Pro žáky prvního ročníku organizuje školní družina knižní klub. Žáci byli vhodně motivováni, měli možnost volit si aktivity podle své momentální potřeby a zájmu. Při vzdělávání převládala klidná přátelská atmosféra, vychovatelky poskytovaly žákům dostatek příležitostí k seberealizaci a přihlížely k jejich individuálním možnostem a schopnostem.

V průběhu celého školního roku organizuje škola aktivity, které doplňují běžnou výuku, prohlubují znalosti i dovednosti žáků. Žáci se účastní různých kurzů, kulturních akcí, besed, exkurzí a projektových dnů zaměřených např. na finanční gramotnost, ekologii (Den Země), sportovní aktivity, Den polského jazyka.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Dosahované znalosti a dovednosti žáků jsou průběžně ověřovány různými formami ústního i písemného zkoušení. V průběhu vzdělávání dosahují žáci školy dobrých výsledků. Ve školním roce 2021/2022 škola neevidovala neprospívající žáky, 74 % prospělo s vyznamenáním. Ve srovnání s předchozím školním rokem 2020/2021 jsou výsledky vzdělávání vyrovnané. Pro žáky s obtížemi při zvládnutí učiva škola zajišťuje individuální a skupinové doučování, jehož se účastní většina žáků ohrožených školním neúspěchem. Ve školním roce 2021/2022 byla na práci s neprospívajícími žáky zaměřena hospitační činnost vedení školy. Výsledky vzdělávání jsou vyhodnocovány na jednáních pedagogické rady i v metodických orgánech. Dvakrát ročně jsou projednávány výsledky žáků v tzv. triádách (učitel, zákonný zástupce, žák). Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o hodnocení žáků prostřednictvím informačního systému, v prvním a druhém ročníku jsou zavedeny rovněž žákovské knížky. Podle potřeby mohou zákonní zástupci využít i individuální konzultace s pedagogy.

K objektivnímu posouzení výsledků vzdělávání se škola dlouhodobě zapojuje do externího výběrového zjišťování výsledků žáků, ve kterém se hodnocení žáků školy pohybovalo převážně v oblasti průměru. Výraznější zlepšení zaznamenala škola v matematice, ve které dosáhli žáci 9. ročníku při výběrovém zjišťování ve školním roce 2021/2022 výborného

hodnocení. Škola monitoruje úspěšnost žáků devátých ročníků při přijímacím řízení na střední školy. Ke vzdělávání na gymnáziích bylo přijato 31 % absolventů základní školy ve školním roce 2021/2022, v oborech vzdělání s maturitní zkouškou pokračuje ve studiu celkem 73 % absolventů.

Škole se daří zapojovat vysoký počet žáků do různých školních soutěží (např. sportovní, literární, v anglickém jazyce, recitační soutěž v nářečí) a soutěží organizovaných Pedagogickým centrem pro polské národnostní školství v Českém Těšíně. Žáci reprezentovali školu také v okresních a krajských kolech i na celostátní úrovni (astronomie).

Škola žáky pozitivně motivuje prostřednictvím pochval. Jejich počet výrazně převyšuje opatření k posílení kázně, která jsou ukládána uváženě po individuálním posouzení. V průběhu vzdělávání jsou žáci zapojováni do preventivních aktivit, které vychází ze zjištěných potřeb školy. Vhodná témata primární prevence jsou začleňována také do výuky vybraných předmětů. Pro nové třídní kolektivy v šestých ročnících jsou organizovány adaptační kurzy. Na podporu třídních kolektivů zavedla škola pravidelné třídnické hodiny. Žáci mají k dispozici schránku důvěry a možnost individuálních konzultací s pracovníky školního poradenského pracoviště.

Škola klade důraz na smysluplné trávení volného času svých žáků a nabízí jim možnost pracovat v širokém spektru zájmových útvarů, které podporují zájmy žáků a rozvíjí jejich znalosti a praktické dovednosti.

Zapojení žáků do různých aktivit posiluje jejich sociální a osobnostní kompetence i sounáležitost s obcí. Žáci školy se účastní ekologických projektů, akce „Uklidme Česko“, připravují a realizují programy pro seniory, působí v pěveckém sboru. Prostřednictvím žákovské samosprávy mají žáci příležitost zapojit se do organizace školních akcí (např. sportovní liga tříd, charitativní jarmarky, školní ples pro žáky, den dětí ve školní družině) a podílet se aktivně na dění ve škole. Účast žáků v projektu Erasmus+ umožnila poznávat jiné kultury, rozvíjela jejich komunikační dovednosti a čtenářskou gramotnost.

Činnosti školní družiny vhodně navazují na vzdělávání v základní škole, rozšiřují vědomosti a zdokonalují praktické dovednosti žáků. Vychovatelky velmi dobře využívají možnosti, které nabízí prostory školy a její venkovní areál.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti ve školním roce 2015/2016 došlo k navýšení počtu žáků a tříd (z 233 v 13 třídách na 301 v 17 třídách) a navýšení počtu zástupců ředitelky. Škola se zapojila do četných projektů, zlepšily se materiální podmínky pro vzdělávání.
- Doporučení z předchozí inspekční činnosti byla zohledněna. Vhodná globální témata byla začleněna do školního vzdělávacího programu. Na obou stupních základní školy byl nastaven systém sebehodnocení žáků (na závěr vyučovacího dne na prvním stupni, po probraných celcích učiva na druhém stupni, na obou stupních podle potřeby i v jednotlivých hodinách).

Silné stránky

- Využívání účinných vzdělávacích strategií umožňuje aktivní zapojení žáků do výuky, spolupráci žáků, rozvíjí jejich postoje a motivuje žáky k učení.

- Zapojení žáků do školních a mimoškolních činností podporuje rozvoj jejich komunikačních, osobnostních a sociálních dovedností.
- Úspěšná účast školy v projektových aktivitách a spolupráce s dalšími školami přispívá ke zkvalitňování činnosti školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V nízké míře jsou do výuky zařazovány diferencované úlohy odpovídající rozdílným schopnostem žáků.
- Ve výuce byly jen ojediněle srozumitelně stanoveny vzdělávací cíle, žáci nebyli vedeni k jejich vyhodnocení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Využívat diferencované úlohy podle individuálních schopností žáků. Umožnit žákům samostatně volit mezi úkoly různé náročnosti.
- Zaměřit se na stanovení konkrétních výukových cílů tak, aby jednoznačně vyjadřovaly to, co by měl žák po skončení vyučovací hodiny umět, vytvářet v závěru hodin prostor pro jejich vyhodnocení.
- Posilovat prosociální vztahy mezi jednotlivými aktéry vzdělávání.
- Věnovat zvýšenou pozornost prevenci úrazovosti žáků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2022
2. Školní vzdělávací program školní družiny platný ve školním roce 2022/2023
3. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2022/2023
4. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022
5. Koncepce rozvoje školy 2020–2023 ze dne 13. 9. 2020
6. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2022/2023
7. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
8. Zápisy z jednání metodických orgánů ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023 (vzorek)
9. Hospitační záznamy vedené ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023 (vzorek)

10. Minimální preventivní program na školní rok 2022/2023
11. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
12. Školní matrika vedená ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
13. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
14. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vzorek)
15. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti žáků při poskytování vzdělávání vedená ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
16. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění školního stravování pro školní rok 2022/2023 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Šárka Šustková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Adéla Kulová, školní inspektorka

Ing. Šárka Kadlecová, školní inspektorka

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní
pracovnice

Mgr. Worek Kazimierz, odborník na
polské národnostní školství

V Ostravě 27. 6. 2023